

KOVÁCS DÓRA

Franciaoktatas.eu – nyelvtanítás másképpen

Franciaoktatas.eu – un autre regard sur l'enseignement

Le portail internet *franciaoktatas* (www.franciaoktatas.eu) met à la disposition des enseignants de français et de leurs apprenants des ressources numériques variées (dictionnaires, encyclopédies, exercices autocorrectifs et une gamme étendue de ressources audio et vidéo) et des outils pédagogiques adaptés tout particulièrement au besoin du public hongrois.

L'auteur, membre du groupe pilote depuis les débuts en 2007, évoque l'évolution du portail et par le biais de ses propres expériences, décrit les défis (la richesse des ressources et l'embaras du choix, le besoin de l'adaptation du matériel au public hongrois, les étapes et les difficultés de la pédagogie) et les réponses qui y ont été données (des pistes d'exploitation, des fiches pédagogiques standardisées, des propositions de parcours) tout en soulignant l'extrême importance et l'inévitabilité de l'utilisation du multimédia dans son enseignement au 21e siècle.

Bevezetés

A *franciaoktatas.eu* a francia nyelv tanulásában hasznosítható digitális anyagok gazdag tárházát egybegyűjtő internetes portál, amely nem csupán sokoldalú forrásokat kínál, hanem azok pedagógiai felhasználásához is útmutatást kíván adni. Hasznos segítséget nyújt nyelvtanárnak és nyelvtanulónak a nyelvtanulás bármely szintjén és fázisában. Más internetes portáloktól eltérően a *franciaoktatas.eu* egyedülálló módon a magyarországi franciatanárokhoz és franciául tanulókhöz szól, így a források kiválasztásában és főleg a felkínált tanári segédletekben kiemelten szerepelnek a magyarországi franciatanítás szempontjai.

A franciaoktatas.eu projekt évszámokban

2006: A francia Külügyminisztérium és a magyar Oktatási Minisztérium együttműködésében a Francia Nagykövetség Kulturális és Együttműködési Osztályának kezdeményezésére létrejön egy internetes portál (franciaoktatas.hu), amely két nagy francia kiadókat tömörítő konzorcium, a KNÉ (Le Kiosque numérique de l'éducation) és a CNS (Canal Numérique des Savoirs) digitális anyagaira támaszkodik, és tartalmaz néhány közismert, szabadon hozzáférhető linket (TV 5, Le Hall de la chanson, a Didier kiadó egyes tankönyveihez tartozó ingyenes internetes gyakorlatok).

2007: A Franciatanárok Magyarországi Egyesülete kezdeményezésére a budapesti Francia Nagykövetség Kulturális és Együttműködési Osztálya kísérleti csoportot hoz létre. A csoport tagjai Magyarországon dolgozó aktív középiskolai és egyetemen okta-

tó franciatanárok. A csoport célja: a rendelkezésre álló források alapos feltérképezése, feldolgozása és beillesztése a magyarországi franciatanítási gyakorlatba.

2009. május 26.: A projekt első, „felfedező” fázisának vége. A budapesti Francia Intézetben megszervezett konferencián a kísérleti csoport tagjai bemutatják a megújult, felhasználóbarát portált, amely már nem pusztán forrásokat, hanem tanári segédleteket, útmutatókat, óravázlatokat és modulterveket is tartalmaz.

2009–2011: A terjesztés és a széles körű megismertetés időszaka. A kísérleti csoport tagjai országszerte továbbképzéseken ismertetik és népszerűsítik a portált.

2012: A portál forrás- és segédanyagainak további bővítése, fejlesztése. A fő figyelem a márkától függetlenül használható interaktív táblás anyagok készítésére irányul.

Mit vártam az induláskor a franciaoktatás projektől?

2007 tavaszán csatlakoztam az akkor induló kísérleti csoporthoz, ezt megelőzően, a 90-es évek második felétől, az ún. Nyelvtanulási Naplóval kapcsolatos munka során gyökeresen átalakult a nyelvtanári szerepről alkotott képem. Ma már minden nyelvtanár számára magától értetődő, hogy a nyelvtanulás középpontjában a nyelvtanuló áll, és a nyelvtanár szerepe a háttérből nyújtott útmutatás és a tanuló segítése a nyelvtanulás folyamatában. Először a Nyelvtanulási Napló tette világossá számomra, hogy a tantermi órákon, a tankönyvön és a házi feladatokon kívül is történhet tudatos nyelvtanulás. A nyelvtanuló a mindennapi életben folyamatosan találkozik a tanult idegen nyelvvel, érdemes tehát ezeket a találkozásokat tudatosan keresni, olvasni (a nyelvtanuló érdeklődési körének megfelelő olvasmányok, újságcikkek), nézni-hallgatni (televízió- és rádióműsorok, filmek), írni (levelezni) az idegen nyelven. Az internet térhódításával ezek a lehetőségek még könnyebben elérhetővé váltak, sőt a 21. század nyelvtanulója számára természetes, hogy a külvilág virtuálisan behozható a tanterembe. A mai kor nyelvtanulója igényli, hogy a nyelvet ne csupán tantárgyként tanulja, hanem valós élethelyzetekben használhassa már a nyelvtanulás folyamatában is. A *franciaoktatás* projektől tehát a multimédia használatával járó természetes előnyökön túl (autentikus, figyelemfelkeltő, érdekes, színes, interaktív, képi világon keresztül könnyebben hozzáférhetővé teszi a tartalmakat, stb.) azt vártam, hogy megkönnyíti számomra és a tanítványaim számára a hozzáférést ezekhez a motiváló anyagokhoz, hogy új lendületet ad, lehetőséget teremt egyéni fejlesztésre (pluszfeladatok), és utat mutat a tanulói autonómia felé.

Milyen kihívásokat jelentett a franciaoktatás projekt?

A projekt indulásának pillanatában maga a forrásokhoz való hozzáférés, a letöltés is nehézséget okozott, de természetesen a legnagyobb kihívást a források sokfélesége, gazdagsága, a bennük való eligazodás jelentette, valamint az a kérdés, hogyan lehet ezeket a magyarországi franciatanítás hasznára fordítani.

A program a kezdeti időszakban a fentiekben már említett két nagy francia konzorcium, a CNS és a KNÉ anyagait bocsátotta ingyenesen a részt vevő iskolák tanárai és tanulói rendelkezésére. A forrásokhoz kód segítségével lehetett hozzáférni. Ezeket a forrásokat alapvetően iskolai felhasználásra válogatták ki, de a válogatás a francia iskolarendszer szempontjait követte. Ez természetesen mindenképpen segítséget jelentett a francia mint idegen nyelv tanításában is, ugyanakkor feladatot is adott a felhasználá-

lónak, hiszen a két rendszer nem feltétlenül fedi egymást, valamint a nyelvtanulók nyelvtudása, nyelvi szintje természetesen nem teszi lehetővé, hogy anyanyelvi beszélők számára tervezett tananyaggal dolgozzanak. Elvárásolt bennünket a források gazdagsága, miközben rögtön az elején észleltük, milyen nehéz belőlük válogatni. Egy-egy dokumentum kiválasztásakor rengeteg kérdés fogalmazódott meg:

- Hogyan illeszkedik a tanítás-tanulás folyamatába az adott dokumentum (témája) valamilyen nyelvi jelenség (beszédzándékok, konkrét nyelvtani probléma) kapcsán?
- Mire akarom felhasználni a dokumentumot? (Szövegértés gyakorlására, szókincs-fejlesztésre, szóbeli kifejezéshez gondolatébresztésre, egy nyelvtani jelenség felfedeztetésére / kontextusba helyezésére / gyakorlására, civilizációs ismeretek átadására, tartalom közvetítésére, tantárgyközi fejlesztésre.)
- Milyen nyelvi szinten használható a dokumentum?
- Milyen hosszú a dokumentum?
- Egyetlen dokumentumot válasszak ki, vagy vannak ahhoz kapcsolódó más egységek is?

Ezek a kérdések és dilemmák kísérték a kísérleti csoport munkáját az első időkben. Az első elkészült óravázlatokban mindenki saját iskolai környezetéhez, tanulócsoporthoz igazodva választott dokumentumot. Bár nem törekedtünk a fentiekben felsorolt kérdések megválaszolására, az első tanári segédletek jó példákkal szolgálnak, és választ adnak egyik-másik kérdésre.

Jól kapcsolódik a már meglévő tananyaghoz például Gonda Zita *Les sports à la télé* című óravázlata, mely a *Lesite.tv* kicsiknek készült oktató rajzfilmsorozatának egyik darabjához készült (<http://www.franciaoktatas.eu/fiches-pedagogiques/niveaux-cecr/niveau-a1>). Célja a szóbeli kifejezés fejlesztése, segítségével az addig megszerzett szókincsot lehet alkotó módon gyakorolni és bővíteni. Pár órás nyelvtanulás után, A1 szinten használható, és kiválóan kiegészíti például a Magyarországon legszélesebb körben elterjedt tankönyvcsalád, a France-Euro-Express I., de bármely más tankönyv kezdő fejezeteit.

A nyelvi szintekkel kapcsolatban oszlottak meg a leginkább a vélemények: vajon felhasználható-e bármely autentikus anyag bármilyen nyelvi szinten? Adható-e bármely autentikus szöveg akár kezdőknek is, ha a feladat valóban a kezdő nyelvi szinthez igazodik, például egy bonyolult szövegben csak bizonyos alapszavak és kifejezések megértésére korlátozódik? A kezdeti lelkesedés idején készültek olyan óratervek, ahol a forrás alapos kiaknázásához és tényleges megértéséhez az óratervben ajánlottnál mindenképpen magasabb nyelvi szint lett volna szükséges. Tény, hogy maga a javasolt feladat egyszerű volt, kezdő szinten is megoldható, de a szöveg lényegi tartalma elveszett. A legtöbb forrás esetében a B1–B2-es nyelvi szint kézenfekvő – ez azonban az a szint, amelyre nyelvtanulóink a magyar középfokú oktatásban tanulmányaik végére érnek el.

A fentiek értelmében a kezdetektől fogva olyan dokumentumok kiválasztására törekedtünk, amelyek a nyelvtanulás korábbi szakaszában, A2 szinten is felhasználhatóak. Erre jó példa az *INA-Jalons pour l'histoire du temps présent* dokumentumgyűjteményből a francia kultúra és Párizs egyik jól ismert jelképéről, a Louvre előtti

piramisról szóló televíziós riport, amelynek címe: *Les dix ans de la Pyramide du Louvre* (László Tímea, Tegye Ágnes) (<http://www.franciaoktatas.eu/fiches-pedagogiques/niveaux-cecr/niveau-a2>). A riport autentikus, és természetesen A2-es szinten szóról szóra nem érthető. A nyelvtanuló mégis képes a nyelvtudás ezen szakaszában is tájékozódni benne, mivel a képi információk nagyban segítik a dokumentum lényegének megértését, és több, jól izolálható beszélő szóval meg viszonylag röviden, véleményük sommás és jól azonosítható. Megfelelő ráhangoló lexikai előkészítés után a nyelvtanuló specifikus információkat is képes megtalálni (jelen esetben a piramis 10. születésnapja kapcsán a piramishoz köthető számadatokat). Szintén az INA dokumentumgyűjteményének egyik videójához kapcsolódik Klopfer Ágnes óravázlata *Le lancement du Vélib' à Paris* címmel (<http://www.franciaoktatas.eu/fiches-pedagogiques/niveaux-cecr/niveau-a2>). A képi párhuzamosságok, a megszólaltatott riportalanyok rövid véleménye ezt a viszonylag komplex videót is alkalmassá teszik az A2 szintű feldolgozásra.

Érdemes megjegyezni, hogy több dokumentum esetében a javasolt segédanyag A2–B1 vagy B1–B2 szintet jelöl meg. Ez a kettősség kétféleképpen is magyarázható. Egyrészt az elkészült segédanyagok nem tudományosan bemért tesztek, a szintmeghatározás a gyakorló nyelvtanárok mindennapi munkája során megszerzett tapasztalatain alapul. Másrészt meggyőződésem, hogy ugyanannak az autentikus forrásnak a kiaknázása több szinten is lehetséges. Ez nem jelenti azt, hogy válogatás nélkül, bármely dokumentum felhasználható bármely szinten. Legnehezebb – mint a fentiekből is kiténik – a nyelvtanulás kezdő fázisaiban alkalmazható dokumentumot találni. Fontos, hogy legyenek olyan kapaszkodók, képi segítség, jól izolálható, lényeges információt hordozó hangsúlyos pontok (például adatok: ki – hol – mikor – mit – mennyi; vélemények: tetszik – nem tetszik), amelyeket a nyelvtanuló a nyelvtanulás ezen szintjén is képes megérteni. Ilyen videók esetében azonban nyilvánvalóan mindig adódnak olyan feladatok is, amelyek a részletesebb megértés, az apróbb finomságok felé vezetnek, tehát a nyelvtanulás magasabb szintjén alkalmazhatóak.

Az első lépések idején engem elsősorban az foglalkoztatott, hogyan kapcsolódhatnak egymáshoz az egyes források, hogyan lehet a források minél szélesebb körét használni a tanórai és tanórán kívüli munkában, és hogyan lehet ezeket a forrásokat egyetlen vezérfonal mentén logikus egységgé formálni. Első óravázlatomat én is az akkori csoportomra szabtam. Zömében fiúkból álló, focirajongó kezdő gimnáziumi csoporttal dolgoztam, ezért választásom az INA archívumából a *Fête sur les Champs Élysées après la victoire de la France en Coupe du monde de football* című riportra esett, mely a francia csapat 1998. évi világbajnoki győzelmét követő ünneplésről számol be röviden (kevesebb mint két perces). A képi információ gyakorlatilag önmagában elég volt a dokumentum megértéséhez, a videót alapvetően kedvcsinálónak szántam. A valódi célom az volt, hogy első találkozásuk a portállal a számukra ismerős, kedvelt téma kapcsán kellően érdekes és figyelemfelkeltő legyen ahhoz, hogy a portál egyéb forrásait is szívesen használják.

A továbbiakban a fent említett 1998-as dokumentumból kiindulva felfedeztük és használtuk a portálon található szótárakat, eljutottunk más, a futballal kapcsolatos videókhoz, és keresgeltünk a Larousse enciklopédiában.

A nyelvtanítás egyik sarkalatos és talán nem eléggé hangsúlyos pontja a szótárhasználat. A portál ebben is gazdag kínálatot nyújt. A nyelvtanulás kezdeti szakaszában

a *Le Robert Junior* kiválóan alkalmas a barátkozásra az egynyelvű szótárral: jól áttekinthető, nyelvezete egyszerű, képekkel és hangokkal illusztrált, tartalmaz alapvető kifejezéseket, melyekből tematikus szöszedethez is el lehet jutni. A felhasználó minden kattintással újabb szóra, kifejezésre bukkan, amelyek mindig könnyen érthetőek maradnak, a hang és kép pedig segít a rögzítésben.

Saját csoportjaimban nagy hasznát vettem/veszem a szabadon hozzáférhető Larousse szótárnak is. Angol két tannyelvű iskolánkban tanulóink magas szinten beszélnek angolul, így a közkeletű internetes magyar–francia fordító oldalak használata helyett a megbízható Larousse angol–francia, francia–angol szótár használatára buzdítom őket.

Az adott konkrét példában az 1998-as focivébé kapcsán természetesen a sporttal, ezen belül a futballal kapcsolatos szókincset bővítettük a *Le Robert Junior* és a *Larousse* szótár segítségével. A *Larousse* enciklopédiában pedig képekre és hanganyagokra bukkantunk, meghallgattuk, ahogy Eugène Saccomano, az Europe 1 rádióállomás kommentátora eksztázisban közvetíti, amint Franciaország megnyeri a világbajnokságot (http://www.larousse.fr/encyclopedie/musique/Finale_de_la_Coupe_du_monde_de_football_le_12_juillet_1998_Eug%C3%A8ne_Saccomano/1102378). A sporttal kapcsolatos dokumentumok között keresgélve pedig olyan egyszerű, a szóbeli kifejezés fejlesztésére alkalmas videóra bukkantunk, mint a *Lesite.tv La linea* című sorozata.

Első közös találkozásunk a portállal eredményes volt: a diákok pár- és csoportmunkában fedezték fel a források egy részét, feladatot választhattak, önállóan elindulhattak egy-egy irányban, aktív alakítói lettek a nyelvtanulási folyamatnak, döntéseket hozhattak, és felfedezték a további lehetőségeit.

Forrásanyagok és tanári segédletek

A forrásanyagok négy nagy csoportba oszthatók:

1. eleve francia mint idegen nyelv tanítására készült segédanyagok (*Accor, Connexions – Didier, Leconjugueur.com, Espace Europe*)

The screenshot shows the website Franciaoktatás.eu with the tagline "Un autre regard sur l'enseignement !". The navigation menu includes: Accueil, Forums, News écrire, and a search bar. Below the menu, there are several content categories:

- infos générales**
- Ressources**
- Outils pédagogiques**
- Tutoriels**
- Espace Europe**
- Archives**
- Partenaires**

The main content area is divided into three columns:

- DICTIONNAIRES ET ENCYCLOPÉDIES**
 - Dictionnaire des expressions
 - Encyclopédie Larousse
 - Le nouveau Petit Robert 2011 (Accès abonnés)
 - Le Robert Junior (Accès abonnés)
 - Le Trésor de la Langue Française Informatisé
- SITES DIDACTIQUES POUR L'ENSEIGNEMENT**
 - Le français et vous
 - Franc Parler
 - Leconjugueur.com
 - Site magister.com
- SITES DE RESSOURCES AUDIO**
 - Canal Académie
 - Le Hall de la chanson
 - Radio France
 - Radio France International

At the bottom, there are three more sections:

- MÉTHODES**
 - Didier - Accorid
 - Didier - Connexions
- ÉDUCATION À L'IMAGE**
 - Arte
 - Français - curiosphere.tv
 - INA
 - INA - Jalons pour l'histoire du temps présent (Accès abonnés)
 - L'Université de tous les savoirs
 - Lesite.tv (Accès abonnés)
 - TV5 - Cités du Monde
- LITTÉRATURE**
 - Gallica - Bibliothèque numérique

A "Fermer" button is visible in the bottom right corner.

2. a francia iskolarendszernek megfelelő, anyanyelvi diákoknak szánt, általában konkrét tantárgyi tartalmakat feldolgozó forrásanyagok (*Hachette – Objets d'apprentissage*)
3. szótárak (*Larousse, Le Petit Robert, Le Robert Junior*) és enciklopédiák (*Larousse, Hachette*)
4. eredeti videók, kép- és hanganyagok (*Lesite.tv, INA-Jalons pour l'histoire du temps présent, TV 5*)

A kezdeti időszakban a portál gyakorlatilag szinte kizárólag csak előfizetéssel működött, a források döntő többségéhez csak kóddal lehetett hozzáférni. A szerződéseket egy-egy évre kötötték, és sajnos anyagi okok miatt minden évben meg kellett válnunk bizonyos forrásoktól. Így a kísérleti csoportban szükségét éreztük más, ingyenes oldalak feltüntetésének, ennek következtében a portál jelenleg több szabadon hozzáférhető forrást is tartalmaz. A két eredeti konzorcium közül csak a CNS előfizetéses forrásai maradtak meg; szerencsére eddig sikerült megőrizni a nagy népszerűségnek örvendő és igen széles körben használt *Robert* szótárakat és a leginkább használt *Lesite.tv*-t és *INA – Jalons pour l'histoire du temps présent* archívumot. A kísérleti szakaszban egyértelműen bebizonyosodott, hogy ez a két forrás a leginkább hasznosítható a francia mint idegen nyelv tanítása szempontjából. Mindkettő eleve a (francia) közoktatás számára válogatott, viszonylag rövid videókat tartalmaz, jól áttekinthető rendszerben, jól működő keresőprogrammal, tanári segédletekkel – az INA például történelmi-kulturális háttéranyagot és a videó szövegének teljes átiratát is hozzáférhetővé teszi.

Ezekhez az oldalakhoz csak kóddal lehet hozzáférni. A portál jelenleg a francia állam és a felhasználó intézmények közös finanszírozásában működik, azaz a felhasználó intézményeknek is hozzá kell járulniuk az előfizetési díjhoz. Minden diáknak saját kódja van, és ez motiválóan hat, egyfajta kiváltságosság érzetét kelti. A tanár számára az előfizetés legnagyobb előnye az, hogy tanári kóddal az *INA – Jalons pour l'histoire du temps présent* és a *Lesite.tv* anyagai letölthetőek, így a tanár az anyagokat előre letöltheti, a tanórán nincs az internetszolgáltatás esetlegességének kitéve. A szabad letöltés másik előnye, hogy a felhasználó a letöltött videót meg tudja őrizni, és a későbbiekben is fel tudja használni akkor is, ha a szolgáltató az adott videót lecseréli a honlapon. A tanulói kóddal a források hozzáférhetőek, lejátszhatóak, de nem tölthetők le.

A tanári segédletek

A portálon kínált tanári segédanyagok döntő része a kísérleti csoport munkája, az eredeti videókhoz, kép- és hanganyagokhoz készített óravázlatok és modulok.

A francia mint idegen nyelv tanítására készült segédanyagok

A portálon található eleve francia mint idegen nyelv tanítására készült segédanyagok amolyan „prêt à porter” alapon közvetlenül felhasználhatók. Legtöbbjük interaktív nyelvtani gyakorlófeladat (*Accord, Connexions, Leconjugueur.com*), ezek közül is külön figyelmet érdemelnek az *Espace Europe* címszó alatt található, a budapesti Francia Intézet tanárai által készített interaktív nyelvtani és lexikai gyakorlatok. Ezek akár interaktív táblán közvetlenül használhatóak az osztályteremben, vagy házi feladatként is adhatóak. Az önellenőrzéses házi feladat előnye, hogy nem vesz el értékes

időt az órából. A házi feladat ellenőrzése fontos, azok, akik valóban elkészítették és dolgoztak vele, természetesen igénylik, hogy tudják, helyesen oldották-e meg a feladatokat. Az órai ellenőrzés minden büvészmutatvány ellenére (a tanár olvassa a helyes megoldásokat, de néha hibázik – ezt a tanulónak jelezni kell, más olvassa a kérdést, más a választ, egymást ellenőrzik, stb.) általában monoton, de főleg időigényes. Az önellenőrzéses házi feladatokkal ezt az időt takaríthatjuk meg. Ugyanakkor az is igaz, hogy a feleletválasztós feladatokban könnyű ráhibázni a helyes megoldásra, és a helyes megoldások rögzítése sem annyira hatékony. Természetesen az önellenőrzéses házi feladatok alkalmazásakor is időt kell hagyni az esetleges kérdésekre – bár ez általában ritkán, csak nagyon tudatos nyelvtanulók esetében szükséges.

A kezdeti szakaszban az *Hachette* kiadó gondozásában virtuális tanterem létrehozására is lehetőség volt: a nyelvtani gyakorlófeladatokhoz minden tanuló saját kóddal lépett be, és a tanár saját gépén követhette, ki hányszor látogatott a kijelölt oldalakra, és milyen eredménnyel végezte el a feladatokat. Érdekes volt látni, hogy olyan tanulók is szívesen megcsinálták ezeket a feladatokat, akik egyébként nem tartoztak a lelkes házi feladat-írók közé. Természetesen ez sem működött „csodaszerként”, továbbra sem gyakorolt mindenki ugyanolyan intenzitással odahaza, de tény, hogy az újdonság varázsa működött. Sajnálatos módon ehhez a forráshoz 2009 után már nem volt hozzáférésünk.

A portálon kezdetben az *Hachette* kiadó *Objets d'apprentissage* forrásanyagai tantárgyközi, kifejezetten osztályteremben közvetlenül használható anyagok gazdag tárházát nyújtották. Hátránya volt, hogy csak online lehetett használni, tehát mindenképpen internetes kapcsolattal rendelkező tanterem kellett hozzá. Ezek az anyagok elsősorban a két tannyelvű képzésben jelentettek segítséget, de természetesen az idegennyelv-tanításban is használhatóak voltak (*États membres de l'Union Européenne, capitales et langues officielles* – Rak Ildikó) (<http://www.franciaoktatas.eu/fiches-pedagogiques/niveaux-cecr/niveau-a1>). Sajnos ennek a forrásnak az előfizetése is jelentősen megrágult, így le kellett róla mondanunk.

A forrásanyagokhoz (videó, szöveg- hang- és képanyagok) készült óravázlatok és modultervek

Amint az a fentiekben elmondottakból is kitűnik, a portállal kapcsolatos legnagyobb kihívást az autentikus források (szövegek, kép- és hanganyagok, videók) feldolgozása jelentette. A kezdeti felfedező szakaszt követően a kísérleti csoport tagjai az egyes műhelymunkákon különböző párosításokban, csoportokban, többféle szempont szerint igyekeztek óravázlatokat készíteni az egyes forrásokhoz. Ezekben a műhelyfoglalkozásokon meghívott képzők segítettek munkánkat, de rengeteget tanultunk egymástól is, és rutint szereztünk a dokumentumok kezelésében. Számomra a legnagyobb hasznot az hozta, hogy megtanultam válogatni az egyes videók között. Nem pusztán a téma és a nyelvi szint alapján döntök, hanem egyéb kritériumoknak megfelelően is. Ilyen szempont például, ha a beszédszándékok tanításához érvelésben gazdag tudósítást szeretnék találni (*La lutte contre le téléchargement illégal sur Internet* – Nathalie Chevalier, Dora Kovács; *La station du métro Louvre est recouverte de tags* – Claire Csifó-Nagy, Dora Kovács) (<http://www.franciaoktatas.eu/fiches-pedagogiques/niveaux-cecr/niveau-b2>).

A különböző megközelítések ellenére abban általában egyetértettünk, hogy az adott forrás (általában videó) alapvető megértése megkerülhetetlen a további munkához, legyen a cél a szókincs bővítése, a beszédszándékok gyakorlása, szóképzési vagy nyelvtani feladat. Hamarosan kialakult az óravázlatok egységes szerkezete: a fejlécből világosan kiderül, milyen dokumentummal (hol található, milyen hosszú), milyen szinten dolgozunk, milyen nyelvi, általános fejlesztési és kulturális céllal és milyen időtartamra szánjuk az óratervet (1. számú melléklet). Néhány ráhangoló, bemelegítő (általában lexikai) feladat után a globális megértést ellenőrző, majd a konkrét információkra, részletesebb megértésre rákérdező feladatok következnek.

A legtöbb óravázlat a videók feldolgozásának általános módszerét követi, és a receptív készségek felől halad a produktív készségek felé: a megértés a képi információk alapján történő hipotézisek felállításával indul, majd néhány lényeges, konkrét információ megértése révén ezen hipotézisek igazolásával halad a további részletes megértést ellenőrző feladatok felé. Ezt követik a fejlécben megadott célnak megfelelő lexikai vagy nyelvtani feladatok. Az óravázlatok többsége szóbeli és/vagy írásbeli produktív feladatokkal zárul (összefoglalás, vita, érvelő szöveg írása). Az óravázlatok felépítése, a bennük foglalt feladatok változatosak: igaz-hamis, kérdés-válasz, lyukas szöveg, feleletválasztós, összepárosító feladatok, mindazok a feladat-típusok, amelyek a mai nyelvkönyvekben, tesztekben és vizsgákon szerepelnek.

A portál alapvetően a közoktatást célozza, így a rendező elv hamarosan a magyar érettségi vizsga szerkezete lett. Ennek értelmében az óravázlatok és a modulok a portálon két szempont szerinti csoportosításban jelennek meg: egyrészt a referenciakeret szintjei szerint (A1–C1), másrészt az érettségi témakörei szerint lehet böngészni. Az óravázlatok – mint minden ilyen internetes segédanyag – természetesen csak ajánlások, a készítőik gondolatmenetét követik, de a gyakorló franciatanárnak nagy segítséget jelentenek, hiszen kész, kalibrált óratervek, jól átlátható célokkal és feladatokkal.

A modulok nagyobb egységek, amelyek több forrást foglalnak egybe. Legtöbbször egyetlen tematikai egységet képeznek, de van olyan modul is (*Se soigner* – Zsuzsa Darabos, Dora Kovács), amely egy videó alapján (betegségek – orvosnál) felfedezett és begyakoroltat bizonyos technikákat, és ezeket a tanulók további két, hasonló, de

nem azonos témakörben, más-más dokumentumokon a továbbiakban önállóan alkalmazzák.

Kifejezetten egyes tantárgyak tanításához felhasználható segédanyagok is találhatóak az oldalon, ezek száma jelenleg nem túlságosan nagy. A kezdetben rendelkezésre álló *Objets d'apprentissage* forrás kész óravázlatokat tartalmazott, amelyek a két tannyelvű oktatásban direkt módon alkalmazhatóak voltak tartalmak közvetítésére. A jelenleg rendelkezésre álló források is kiindulópontjai lehetnek elsősorban a történelem és földrajz tantárgyak tanításában hasznosítható segédanyagok elkészítésének – reméljük, a program kiszélesítésével, a két tannyelvű gimnáziumok szakos tanárainak bekapcsolódásával ezen anyagok száma is bővülni fog.

Új kezdeményezés az *Une video – une activité* rovat, ahol rövid videókhoz egy vagy két ötlet csatlakozik. Felmerült ugyanis az igény, hogy néha csak egy jelenséget szeretnénk illusztrálni a videóval, vagy csak az óra töredékében szeretnénk használni, például az óra elején bemelegítésként egy-egy téma, nyelvi jelenség felvezetésére vagy az óra végén levezetésként.

A fejlesztés irányai

Az anyagi lehetőségek csökkenésével a portál egyre több szabadon hozzáférhető forrást sorakoztat fel. Nem feledve az eredeti célkitűzést: minél több kész óravázlatot és modult kínálni a magyarországi franciatanárok számára a portál gazdag dokumentumgyűjteményéhez, a *franciaoktatas.eu* jelenlegi formájában ennél több szeretne lenni: a magyarországi franciatanítás közösségi fóruma, ötlettár, ahol az országban esetleg elszigetelten dolgozó franciatanárok hasznos tippet kaphatnak saját gyakorlatuk színesítéséhez, ugyanakkor lehetőség is, hogy saját, jól bevált módszereiket, ötleteiket, forrásaikat megosszák egymással.

A 2012–2013-as tanév nagy feladata az interaktív táblás anyagok készítése. A magyarországi iskolák jelentős része rendelkezik interaktív táblával, ám ezek kihasználtsága kész anyagok hiányában nem elégséges. A *franciaoktatas.eu* program ezen kíván segíteni márkától függetlenül használható, interaktív táblára készített feladatok készítésével.

Mit adott nekem a franciaoktatas projekt?

A *franciaoktatas.eu* nem csodaszer, használatától nem javul automatikusan a nyelvtanulók teljesítménye és tudásszintje. Ugyanakkor a 21. századi nyelvtanításban megkerülhetetlen a webes alkalmazások, az autentikus anyagok minél szélesebb körének használata a tanórán. A mai kor fiataljainak szükségük van a képi megjelenítésre, a változatosságra, az olvasott szöveg megerősítésére képpel kísért hangzó anyag révén, a látni – hallani – csinálni hármass elvére. A portálon kínált anyagok változatos munkaformákat tesznek lehetővé, van pármunka, csoportmunka, és a jól végiggondolt óravázlatok segítenek eljutni egyik ponttól a másikhoz, íveket alkotnak, és ugyanakkor mindig felkínálják a továbblépés lehetőségét is. A dokumentum előzetes letölthetősége és esetleges tárolása, valamint a kész óravázlatok jelentősen megkönnyítik a tanár számára a felkészülést.

Természetesen a portált tudatosan érdemes használni, az egyes dokumentumokat, forrásokat tervszerűen jó beilleszteni a tanmenetbe. Ha az internetes anyagokat, moz-

góképeket kontextuson kívül, a tananyagtól teljesen függetlenül használjuk, minden varázsuk ellenére dezorientálttá teszik a nyelvtanulót, aki egy idő után felesleges időtöltésként, „lógásként” éli meg az ilyen órákat. Fontos tehát időt szánni a dokumentumok és óravázlatok, modulok alapos megismerésére és a tanítási folyamat megfelelő kapcsolódási pontjainak feltérképezésére. A tervezéshez hozzátartozik a technika elérhetősége: a legtöbb iskolában rendelkezésre állnak a megfelelő technikai berendezések (projektor és/vagy számítógépes terem, interaktív tábla), de a tanárok hozzáférése korlátozott. Fontos tehát azt is végiggondolnunk, hogy legyen lehetőségünk ilyen teremben dolgozni a hét egy bizonyos napján vagy egyfajta rendszerességgel, hogy a multimédiás órák ne „lógjanak ki” a mindennapi gyakorlatunkból, hanem annak integrált részei lehessenek. Amennyiben a tanulók csak „kirándulásnak” érzékelik az ilyen multimédiás interaktív órákat, maga az óra bármilyen sikeresen zajlik is, az ott szerzett ismeretek nem tudnak beépülni és elmélyülni.

Saját szakmai fejlődésem szempontjából fontos volt a *franciaoktatás* projekt. Segített a technikai ismereteim szinten tartásában, megtanultam felismerni, hogy egy videó milyen típusú feladatokhoz „adja magát”, ma már tudok szempontok szerint válogatni és egységeket felépíteni. Az elmúlt év továbbképzéseim érdekes volt tapasztalni azt az új irányt, amely korunk akcióhoz szokott ifjúságához alkalmazkodik, és fordulatos videókkal dolgozva felkelti és végig fenntartja az érdeklődést. Ebben a megközelítésben (az angol nyelv tanításában Jamie Keddie kínál ilyen jellegű óravázlatokat a Lessonstream.org honlapon) a nyelvtanuló a videó elemeiből kiindulva fokozatosan jut a történet egyes elemeinek birtokába, hipotézisről hipotézisre haladva építi fel a történetet. Ezekben az óravázlatokban a beszédkészség fejlesztése kap központi szerepet, a hiányzó információt meg kell szerezni. A hagyományos videofeldolgozás során a második-harmadik megtekintés már sokszor unatkosítja a mindig újra vágyó és állandóan változó közeghez szokott tinédzsereket. Ezzel szemben ennek a módszernek előnye, hogy a teljes videó a legvégére marad, meglepetést tartogat – tehát folyamatosan fenntartja a tanulók érdeklődését. Szemléltetésképpen a 2. melléklet olyan ötletet tartalmaz, mely a YouTube-videókhöz bármely nyelven alkalmazható.

Összefoglalás

A *franciaoktatás.eu* portál hiánypótló a sajnos viszonylag gazdátlan magyarországi francianyelv-tanításban. Amennyiben a kitérő irány tartható, és a hazai franciatanárok ráéreznek az online találkozások kínálta lehetőségekre, a jelenlegi didaktizált forrásanyagok gazdag tárházán túl a franciatanárok pezsgő fórumává lehet.

Mellékletek

1. melléklet

	Lille, « capitale européenne de la culture » en 2004.
---	---

Titre du document	Lille, « capitale européenne de la culture » en 2004.
Emplacement sur le site	http://www.ina.fr/fresques/jalons/fiche-media/InaEdu03014/lille-capitale-europeenne-de-la-culture-en-2004.html
Support	video reportage (2 min 8 sec)
Niveau(x)	B1
Objectifs	développement de la compréhension orale, vocabulaire du tourisme, nombres
Durée de l'activité	45 minutes (+ expressions orale et écrites en devoir à la maison)
Public	(jeunes) adultes
Thème	tourisme, culture

FICHE PÉDAGOGIQUE (PROFESSEUR)

Résumé : *En 2004, Lille est choisie par le Parlement européen pour devenir pour un an « capitale européenne de la culture ». C'est l'occasion pour les responsables municipaux de faire valoir une image positive de la ville et d'attirer de nouveaux touristes.*

2. melléklet

Óraterv: Igazi meglepetés

Matt Grevers olimpiai bajnok úszó 2012 februárjában a 200 méteres hátúszás győzteseként az eredményhirdetésen felhívta a dobogóra szintén úszóbajnok barátnőjét, Annie Chandlert. A tanulók a videóból kiragadott képek elemzésével megpróbálják megfejtetni, mi történhetett az uszodában.

Forrás: <http://www.youtube.com/watch?v=wZOeIZfn9mI> (YouTube-videó 2:43)

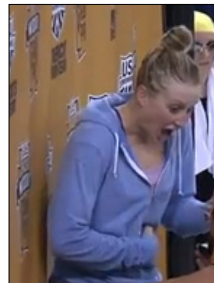
Szint: A2–B1

Cél: beszédképesség fejlesztése: képleírás, valószínűség kifejezése (lehet, hogy – talán – esetleg stb.)

Időtartam: 10 perc

A feladat menete:

1. A tanulók négy csoportban egy-egy képet kapnak (egymás képeit elvileg nem láthatják). Elmondják, mit látnak a képen, mi történhetett előtte – mi fog történni utána. (Előírhatjuk, milyen nyelvi szerkezeteket használjanak.)
2. A csoportok meghallgatják egymást, és a különböző történetek alapján megpróbálnak összerakni egy közös történetet.

3. Levetítjük a videót 0:40-ig, itt megállítjuk, és még egyszer rákérdézzük, mi fog történni.

4. Végignézzik a videót.

¹ A videó az úszók neve alapján megtalálható a YouTube-on. – *A szerk.*